

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Kompensācija](#) > [Zaudējumu Atlīdzības Pieprasīšana No Likumpārkāpēja](#) > Romania

Zaudējumu atlīdzības pieprasīšana no likumpārkāpēja

Saturu nodrošina

Rumānija

Rumānija

Kā es varu pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu vai citu tiesisko aizsardzību/atlīdzību no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja tiesvedībā (kriminālprocesā), un kam man būtu jāadresē šāda prasība?

Lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies noziedzīga nodarījuma dēļ, cietusī puse var vērsties krimināltiesā vai civiltiesā.

Svarīgākais procesuālais līdzeklis, ar kuru noziegumos cietušie var saņemt rīkojumu, kur atbildētājam prasa atlīdzināt zaudējumus vai izmaksāt kompensāciju, ir civilprasības celšana kriminālprocesā. Šis pieejas priekšrocība ir tāda, ka tā dod iespēju izmantot krimināltiesā visu pierādījumu kopumu, savukārt atsevišķu civilprocesu civillietu tiesā reglamentē "pieejamības princips".

Noteikumi, kas reglamentē civilprasības celšanu kriminālprocesā, ir izklāstīti Kriminālprocesa kodeksa 19.-28. pantā.

Kriminālprocesā ierosinātas civilprasības mērķis ir saskaņā ar civiltiesībām saukt pie atbildības personas par jebkādiem zaudējumiem, kas radušies tāda noziedzīga nodarījuma dēļ, uz kuru attiecas kriminālprocess.

Civilprasību var celt cietusī puse — vai tās tiesību pārņēmēji —, kas ir civilprasītāja tiesvedībā pret atbildētāju un attiecīgā gadījumā persona ar civiltiesisko atbildību.

Ja cietusī puse ir rīcībnespējīga vai tās rīcībspēja ir ierobežota, civilprasību tās vārdā var celt juridiskais pārstāvis vai attiecīgā gadījumā prokurors.

Ja cietušās puses vai to tiesību pārņēmēji nepedalās kā civilprasītājas kriminālprocesā, tās var celt prasību civiltiesā, lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies noziedzīga nodarījuma dēļ.

Kurā brīdī kriminālprocesa laikā man būtu jāiesniedz prasība?

Pirmās tiesas sēdes sākumā cietusī puse tiek informēta par tiesībām piedalīties kriminālprocesā kā civilprasītāja.

Pieteikumu par piedalīšanos civilprasītāja statusā (*cerere de constituire ca parte civilă*) var iesniegt kriminālprocesa pirmstiesas stadijā vai pirmstiesas palātā, kā arī tiesvedības laikā, taču tas ir jāiesniedz pirms tiesas izmeklēšanas sākuma.

Kamēr notiek tiesas izmeklēšana, civilprasītājs var labot visas pārrakstīšanās kļūdas pieteikumā par piedalīšanos civilprasītāja statusā, palielināt vai samazināt prasību un pieprasīt izmaksāt skaidrā naudā kompensāciju par materiālajiem zaudējumiem, ja kompensācija natūrā vairs nav iespējama.

Ko es varu prasīt savā prasībā, un kā man tā būtu jāiesniedz (vai ir jānorāda kopsumma un/vai individuālie zaudējumi, negūtā peļņa un procenti)?

Dalību civilprasītāja statusā noformē rakstveidā vai mutvārdos. Jānorāda prasības būtība un summa, kā arī pamatojums un pierādījumi, kas ir prasības pamatā.

Ja tas tiek darīts mutvārdos, tiesai tas ir jāreģistrē oficiālā ziņojumā vai attiecīgā gadījumā tiesas rīkojumā (*incheiere*).

Vai ir īpaša veidlapa šādu prasību iesniegšanai?

Nav īpašas veidlapas, taču civilprasību kriminālprocesā var celt, ja ir izpildīti šādi nosacījumi: civilprasītājs pievienojas tiesvedībai, pirms tiek uzsākta tiesas izmeklēšana, un to veic rakstveidā vai mutvārdos, norādot prasības būtību un summu, kā arī pamatojumu un pierādījumus, kas ir prasības pamatā.

Kādi pierādījumi man jāiesniedz savas prasības pamatošanai?

Kriminālprocesā par pierādījumu uzskata jebkuru faktu, kas ļauj konstatēt noziedzīga nodarījuma esību vai neesību, identificēt personu, kura to izdarījusi, un noteikt apstākļus, kas vajadzīgi lietas taisnīgai izskatīšanai un kas palīdz noskaidrot patiesību kriminālprocesā.

Vai ar manu prasību ir saistītas tiesas nodevas vai citi izdevumi?

Krimināltiesā vai civiltiesā celta civilprasība par atbildētāja un/vai puses, kurai ir civiltiesiska atbildība, civiltiesisko atbildību, ir atbrīvota no tiesas nodevām (*taxă de timbru*).

Vai es varu saņemt juridisku palīdzību pirms tiesvedības un/vai tās laikā? Vai es varu saņemt šādu palīdzību, ja nedzīvoju valstī, kur notiek tiesvedība?

Kriminālprocesa puses un dalībniekus pārstāv vai tiem palīdz advokāts.

Kriminālvajāšanas laikā cietušās puses advokātam ir tiesības tikt informētam par kriminālizmeklēšanas vai tiesas sēdes dienu un laiku vai par tiesībām būt tiesību un brīvību tiesneša (*judcător de drepturi și libertăți*) uzklaušītam un piedalīties jebkurā kriminālprocesa posmā, ja vien likumā nav noteikts citādi, tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un iesniegt pieteikumus un paziņojumus. Vienlaikus cietušās puses advokātam ir tiesības iegūt laiku un iespējas, lai sagatavotu un nodrošinātu efektīvu aizstāvību.

Juridiskā palīdzība cietušajai pusei ir obligāta, ja tā nav rīcībspējīga vai ja tās rīcībspēja ir ierobežota, kā arī ja cietusī puse ir cietusi nodarījumos, kas saistīti ar sliktu izturēšanos pret nepilngadīgajiem, vardarbību ģimenē, nodarījumiem, kas saistīti ar neaizsargātu personu tirdzniecību un ekspluatāciju, kā arī nodarījumiem pret seksuālo brīvību un integritāti. Ja tiesa uzskata, ka cietusī puse konkrētu iemeslu dēļ nespēj pati sevi aizstāvēt, tā organizē tiesas norīkota advokāta aizstāvību.

Cietušajai pusei ir tiesības saņemt bezmaksas tulka pakalpojumus, ja tā nesaprot, labi nerunā vai nevar sazināties rumāņu valodā, un tiesības saņemt jebkāda ārpusstiesas noregulējuma (*soluție de netrimitere în judecată*) tulkojumu valodā, ko tā saprot, ja tā nesaprot rumāņu valodu.

Kādos gadījumos krimināltiesā noraida manu prasību pret atbildētāju vai atsakās izspriest manu prasību?

Kā minēts iepriekš, civilprasību kriminālprocesā var celt, ja ir izpildīti šādi nosacījumi: civilprasītājs pievienojas tiesvedībai, pirms tiek uzsākta tiesas izmeklēšana, un to veic rakstveidā vai mutvārdos, norādot prasības būtību

un summu, kā arī pamatojumu un pierādījumus, kas ir prasības pamatā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu tiesa neizskata civilprasību šādos gadījumos: ja atbildētājs ir attaisnots; ja kriminālprocess ir izbeigts, pamatojoties uz to, ka uz nodarījumu neattiecas krimināltiesības, nav iesniegta iepriekšēja sūdzība, kompetentās struktūras atļauja vai izskatīšanai kompetentajā struktūrā nodota lieta, vai ja ir izpildīts kāds cits likumā paredzēts nosacījums kriminālvajāšanas uzsākšanai; amnestijas gadījumā; ir izdots rīkojums par aizdomās turētā vai atbildētāja nāvi vai aizdomās turētā vai apsūdzētā juridiskās personas reģistrācijas anulēšanu; ir piemērots galīgā lēmuma (*res judicata*) spēks; saskaņā ar likumu ir notikusi tiesvedības nodošana, par ko panākta vienošanās ar citu valsti; kriminālprocess ir izbeigts pēc iepriekšējās sūdzības atsaukšanas; tiesa ir pieņēmusi vienošanos par soda samazināšanu, un civilprasības puses nav vienojušās par izlīgumu vai mediāciju. Šādā gadījumā cietusī persona var celt prasību civillietu tiesā, lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies noziedzīga nodarījuma dēļ.

Vai es varu pārsūdzēt šādu lēmumu vai prasīt citu tiesisko aizsardzību/atlīdzību?

Ja tiesa civilprasību neizskata, cietusī puse var celt prasību civiltiesā, lai saņemtu kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies noziedzīga nodarījuma dēļ.

Ja krimināltiesā ir lēmusi par civilprasību, cietusī persona, kas nav apmierināta ar šo lēmumu, var pārsūdzēt spriedumu 10 dienu laikā pēc minētā sprieduma pasludināšanas vai attiecīgā gadījumā 10 dienu laikā pēc sprieduma izsniegšanas.

Ja tiesa apmierina manu prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, kā es varu pārliecināties, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izpilda spriedumu, un kādu palīdzību es varu saņemt, lai par to pārliecinātos?

Rīkojumi par civiltiesisko zaudējumu un tiesāšanās izmaksu atlīdzināšanu, kas ir daļa no sprieduma kriminālprocesā, tiek izpildīti saskaņā ar civiltiesībām.

Pienākums, kas noteikts ar tiesas lēmumu vai citu izpildu instrumentu, sākotnēji tiek izpildīts brīvprātīgi.

Ja parādnieks pienākumu nepilda brīvprātīgi, izpildi nodrošina ar izpildes pasākumiem, kas tiek uzsākti, vēršoties izpildes struktūrā.

Jebkura izpildu instrumenta izpildi veic tiesu izpildītājs (*executor judecātoresc*), ja vien likumā nav noteikts citādi.

Izpildes panākšanas procedūra ir civilprocesa otrais posms, un tā galvenokārt ir paredzēta, lai nodrošinātu tiesas spriedumā vai citā izpildu instrumentā paredzēto tiesību faktisku izmantošanu. Izpildes procedūra nodrošina, ka kreditors, kura tiesības ir atzītas ar tiesas spriedumu / izpildāmu instrumentu, var piespiest parādnieku izpildīt pienākumus, ko tas ir atteicies pildīt brīvprātīgi.

Izpildes panākšanas noteikumi ir izklāstīti Civilprocesa kodeksa 622.-914. pantā.

■ Lapa atjaunināta: 08/08/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.